

30 v.

Hammasteknikko

N° 2

1954

Meillä on varastossa:

Fluordens etu- ja takahampaista,

Veri Chrome etuhampaista,

Amerikkalaisia diatoorisia,

Hyvä valikoima erilaisia ja erikokoisia hiomakiviä,

Amalgaamaa erisuuruksissa pakkauksissa,

Erilaisia vahoja,

Erimerkkisiä stenssejä,

Kaaviolevyjä: shellakka ja plastiikka,

Nylon-vahvikeverkkoa,

Ym, ym.

HAMMAS Oy

Helsinki, Kalevankatu 3

Puh. 21 433, 22 009, 39 630

Käyttämällä protetiikassa

MOLDANO

kipsiä

rakennetaan aina

varmalle pohjalle.

Nopeasti kovettuvana voidaan sitä käsitellä jo tunnin kuluttua, jolloin se on kovempaa kuin marmorisementti. Moldanoa käytetään yleisesti teknillisissä töissä.

Sen Brinell-kovuus on kolminkertainen eikä se kutistu kokoon niin kuin marmorisementti.

»Bayer«
Leverkusen

EDUSTAJA SUOMESSA

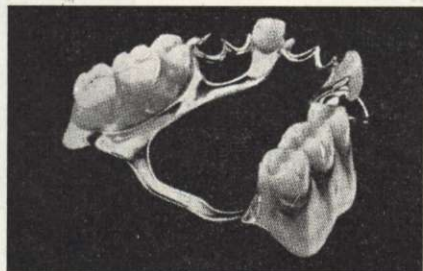

ET. RANTA 4. HKI. PUH. 20521

Ihante proteesi on
Vitallium runkotyö

metalli on tunnetusti maailman parasta ja eniten käytetty CROM KOPOLT SEOS

Amerikkalainen tarkkuusvalu

Laboratorion omistajat, suositelkaa hammaslääkäreillenne VITALLIUM valutöitä. Akryyllityöt voitte suorittaa itse runkoihin.

Kruunut ja nastahampaat tulevat halvaksi. Laboratoriot erikoisalennus.

ERIKOISHAMMASPROTEESI

A. Raij

KOMMANDIITTIYHTIÖ

Fabianinkatu 13. Helsinki

Puh. 29522

» VITA - LUMIN » hampaita

» SVEBOND » korjausainetta

» METACRYLIC » proteesiainetta

~ * ~

» MOMAX » jäljennöstahnaa

» ASTYNAX » vahaa

» TENASYLE » vahaa

~ * ~

KIPSIÄ, HARJOJA, LAIKKOJA JA PORIA Y.M.

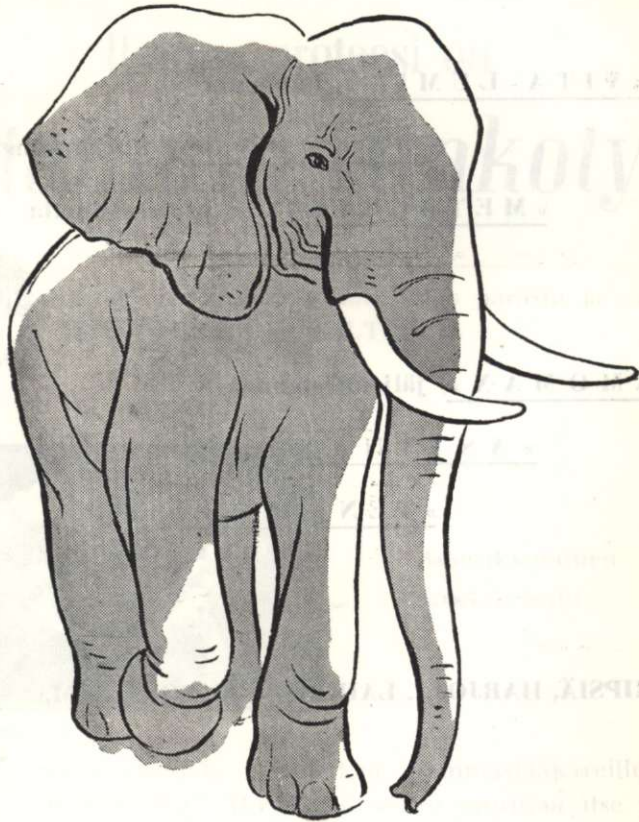
TERVETULOJA KÄYMÄÄN!

Oy. Dentalia Ab.

☎ DENTALIA ☎ 24934

HELSINKI

Mannerheimintie 14. B. a. 4.

Luonnossa vallitsee yksilöllisyys.

Samaa periaatetta noudattaa IVOCLAR hammas.
Olemme juuri saaneet uuden lähetyksen niitä
varastoomme.

HAMMASVÄLINE OY

Forordnings ökar. Sulo Nurro Fabiansgatan 13. Tel. 29 522.
Sekr. Mauno Elomaa Untamovägen 6 C 19. Tel. 792 035 tj. tel. 62 748
Kassör Allan Rajj Fabiansgatan 13. Tel. 29 522

AVUSTUSKASSA

Helsinki, Untamontie 6 C 19. Postisiirtotili 16787

Puheenjoht. Mauno Elomaa Untamontie 6 C 19. Puh. 792 035 toimeen 62 748

Sihteeri E. O. Vuori Päivärinnank. 5b 35. Puh. toimeen 27 211.

Avustuskassanhoitaja I. Vaarala Kristianink. 2 C. Puh. 69 988 toimeen
69 475.

Sisälllys:

N:o 2
Kesäkuu
1954
11:sta
vuosikerta

Yhteistyön ja toiminnan puutettako?	6
Pätevyyskokeet	8
Täydennyskurssit	9
Kokeet kokelaan kulmasta	10
Amerikoihin	12
Hampaan kolosta	17
Akryyli ja kultatekniikka (jatk.)	18
Tekohampaat — luovaa taidetta	22
Tutkimus jacket-kruunun ominaisuuksista (jatk.)	23
Järkiperaistä laboratorionpitoa	28

Yhteistyön ja toiminnan puutettako?

Kun on joutunut seuraamaan ja näkemään sitä toimintaa, mikä ammattikuntamme keskuudessa vallitsee, ei voi muuta kuin ihmetellä, miten leväperäisesti ja olkapäitä kohauttamalla yleensä suhtaudutaan niihin asioihin, joilla tarkoitetaan ammattikunnan parasta. Viimeisenä näkyvänä esimerkkinä oli suhtautuminen suunniteltuun oman hammastarvikeliikkeen perustamiseen. Ne tosiasiat, jotka esiintuottiin silloin, kun ajatusta oman hammastarvikeliikkeen perustamisesta ruvettiin edelleen kehittämään, olivat tarpeeksi painavat yrityksen aikaansaamiseksi. Asiaahan on katsottava pitkällä tähtäimellä ja toiminnan on oltava myös sen mukaista. Huomioon on otettava se hyöty, mikä ammattikunnalle koituisi saadessamme itse tuottaa tarvitsemamme tarveaineet maahan. Liikkeen tuottaman voiton saamme käyttää omaksi hyödyksemme ja sen voiton turvin olisi ammattikunnallamme mahdollisuus kehittyä ja päästä eteenpäin. Liikkeeseen sijoitetut varathan eivät olisi hukkaan heitettyjä, vaan voitostahan jaettaisiin osa osinkoina osakkeen omistajille, kuten yhtiöissä yleensä.

Ensimmäinen koemerkintä tuotti 2,5 milj. mk, mikä määrä ei kuitenkaan vielä riittänyt. Vuosikokouksessa oli innostus asiaan kui-

tenkin niin suuri, että päätettiin järjestää uusi koemerkintä. Uuden merkinnän katsottiin olevan sitovan. Se tuottikin jo huomattavasti paremman tuloksen, koska summa jo lähenteli 3,5 milj. mk. Innostus merkitsijöiden keskuudessa olikin hyvin rohkaiseva, sillä mukana olivat monet aina nuoremmista oppipojista kokeneisiin laboratorion omistajiin saakka. Mutta siltä väliltä puuttui hyvin monia, jotka eivät kiinnittäneet asiaan ollenkaan huomiota. Näitä leväperäisiä jäseniä olisi syytä hiukan tukistaa välinpitämättömyydestään. Yhteinen asiamme on otettava vakavasti. Se on kuin osa työstämme ja ammatistamme ja se on myös osa meidän kaikkien hyvinvoinnista. Ei ole syytä tässäkin tapauksessa pitää kynttilää vakan alla, vaan on rohkeasti astuttava parempaa tulevaisuutta kohti myöskin hammastarvikealalla.

Jokaisen osallistuessa esim. 4 osakkeella à mk 5.000:— olemme varmalla pohjalla ja sen turvin pääsemme hyvään vauhtiin. Vähitellenhän on mahdollisuus parantaa ja laajentaa liikettä. Tarkoituksena ei ole lähteä hankkimaan loistohuoneistoa, vaan alkutaival on aloitettava vaatimattomasti ja vuosien mittaan parannettava olosuhteita. Tällä hetkellä on markkinoilla runsaasti saatavissa eri hampaslautuja, joita ei meidän maassamme ole vielä nähty. Lisenssiviranomaiset ovat jo suhtautuneet asiaamme myötämielisesti ja luvanneet antaa tukensa.

Nyt on tehtävä lopullinen päätös asian toteuttamisesta ja tämä päätös tehdään liiton syyskokouksen yhteydessä. Niillä Matti Myöhäisillä, jotka eivät vielä ole osallistuneet koemerkintään, on siis vielä tilaisuus kantaa kortensa yhteiseen kekoon ja tulla mukaan tiedoittamalla siitä liitolle.

Asiamme on nyt vietävä yhteisvoimin eteenpäin. Myöhemmin saamme huomata ottamamme askeleen suuren arvon ja hyödyn.

Yhteisvoimin yhteisen asiamme puolesta!

M. E l o m a a.

Pätevyyskokeet

Lääkintöhallitus on määrännyt toimeenpantavaksi pätevyyskokeet hammasteknikon oppilaille elokuun 23—28 päivien aikana. Kokeet pidetään Helsingin kaupungin Ammattikoululla Alppikatu 1 (I linjan kulma).

Näihin kokeisiin haluavien on heinäkuun 4 päivään mennessä lähetettävä hakemuksensa os. hammasteknikko Mauno Elomaa, Helsinki—Käpylä, Untamontie 6 C 19. Mukaan on liitettävä virkatodistus tai sivilirekisteriote, todistukset tai jäljennökset niiltä kursseilta joihin on osallistunut sekä työtodistukset, joista käy ilmi milloin on opin aloittanut. Huomautamme, että oppiajan täytyy olla vähintään 4 vuotta (48 kk), asevelvollisuus ja sotaväessä oloaika ei oteta huomioon sekä iän vähintään 20 vuotta. Lisäksi oikeaksi todistettu jäljennös oppisopimuksesta.

Valituksi tulleille ilmoitetaan hyvissä ajoin hyväksymisestä, tarvittavista työvälineistä ja aineista sekä kokeiden tarkemmasta alkamisajasta.

Hakijan nimi ja tarkka postiosoite on myöskin esiinnyttävä hakupapereissa.

Maksu tulee olemaan 3.500:— ja siihen sisältyy mm. metallina käytettävä hopea.

Kokelaiden on syytä ennen kokeisiin tuloaan harjoitella hopean käsittelyä, ettei tapahtuisi yllätyksiä.

Lääkintöhallituksen asettama hammasteknikkojen Tutkijalautakunta.

Täydennyskurssit pidetään 9—21. 8. 1954 välisenä aikana Ammattikoulussa, Alppikadun ja I linjan kulmatalo. Sisäänkäynti I linjan puolelta pihalle.

Ensikertalaiset, alle 4 vuotta ammatissa työskennelleet liittävät todistuksiinsa oppisopimuksesta jäljennöksen, virkattai siviilirekisteritodistuksen, todistukset ammatissa oloajastaan sekä koulutodistukset, kaikki jäljennösinä.

Yli 4 vuotta ammatissa työskennelleet ja kursseilla ennen käyneet eivät tarvitse oppisopimusta, mutta ehdottomasti kurssitodistuksen jäljennöksen samoin muutkin yllä mainitut todistusjäljennökset.

Hakemukset on jätettävä ennen kesäkuun 30 päivää osoitteella hammastekn. K. J. Laine, Hämeentie 34 B 39, Helsinki.

Huom! Nimi ja osoite kirjekuoreen!

Arvoisat lukijat

Liiton vuosikokouksessa lupautui oikein kätten nostolla muutama läsnäolija lähettämään »Hammasteknikko»-lehdelle kirjoituksia. Murto-osa näistä lupajista on lupauksensa täyttänyt. Lehden toimitus kehoittaa niitä, jotka eivät vielä ole lupastaan täyttäneet, asettamaan kätensä sydämelleen ja kysymään itseltään, joko olen täyttänyt velvollisuuteni. Seuraava numero odottaa Sinulta kirjoitusta. Näytä, että olet lupauksesi arvoinen, vuoden viimeisessä numerossa on sitten tilinpäätös, josta nähdään kuka on kirjoittanut ja jätti sen tekemättä. Seuraava numero ilmestyy syyskuun loppupuolella ja sitä varten kirjoitusten on oltava toimituksella syyskuun 1 päivään mennessä. Siis kynä teräväksi ja mustaa valkoiselle.

Toimitus.

Kokeet kokelaan kulmasta

Pätevyyskokeiden lähestyessä jälleen vastaanottamaan joukkoa teknikko-kandeja, haluaa eräs viime vuoden kokeissa mukana ollut kertoa muutamista vaikutelmistaan. Kirjoitus ei pyri antamaan mitään yleispätevää reseptiä, kuinka sieltä tullaan paperi povitaskussa pois, vaan hieman helpottamaan kokelaassa sitä kireää tunnetta, joka puristi meikäläistäkin tähän aikaan vuosi sitten.

Ensimmäisenä kysymyksenä, jonka jokainen tekee itselleen, on: »Mitähän töitä siellä on tehtävä ja kuinka niistä selviäisi?» Käymättä lähemmin luettelemaan niitä, on todettava suurimman osan olevan tavanomaista laboratoriotyötä ja osapuilleen samantyylistä kuin kursseillakin. Vaikeusasteita kurssitöihin verraten lisäsi mielestäni kiperänpuoleiset toisen luokan purennat, esim. siltatyössä. Ilman purennan vaikeutta se olisikin ollut helpohko altahuuhdeltava. Onkin hyvin ymmärrettävää, että koetöiden tulee ollakin sellaisia, joissa kokelaan harkintakyky ja työtaito tulevat esille.

Työt annettiin kaikki samanaikaisesti, kipsimallit valettuina. Saimme myös valita itse työn, jolla aloitimme. Suurempaa merkitystähän ei sillä seikalla olekaan, neuvoisin kuitenkin asettamaan kokopurennan vasta loppupuolella kokeita, sillä useat käyvät artikulaattoria »veivaamassa» eikä ole sanottu, jos kaikki kurvat ovat tallella silloin, kun sitä tarkastetaan »numerosilmillä».

Aikaa tehdä kaikki työt valmiiksi on tarpeeksi, ellei tarvitse alkaa alusta jotakin työtä. Tämän vuoksi tulisi ottaa työt kylmän asiallisesti ja tehdä kerralla hyvä jälki. Hosua ei siellä tarvinnut ja välttämällä työntäyttymistä yhteisille työpöydille silloin, kun niillä on ruuhkaa, säästää aikaa.

Työhuone oli sellaiselle joukolle kuin meitäkin oli, hiukan ahdas ja ilma tahtoi tuuletuksesta huolimatta olla raskasta hengittävää. Nestekaasulamppu jokaisen edessä ja lisäksi suuret lämmityslamput ja pistoolit kuluttivat happea tavattomasti. Sen vuoksi kannattaa ehdottomasti lähteä kaikesta kiireestä huolimatta vaikkapa vain puoleksi tunniksi ulos hengittämään raitista. Samalla vapautuu vähäksi aikaa jännityksestä ja työteho on parempi iltapäivällä.

Työvälineethän ovat pääosaltaan itseltä mukana. Talon kalut taas soveltuivat hyvin käteen oudokseltaankin. Nestekaasuun tutustui moni

ensimmäisen kerran. Huomasimme sen olevan johtokaasun liekkiä kuumemman, mutta siihen tottui nopeasti eikä kaasun tähden haave-reita sattunutkaan. Jo töitä vahatessa kannattaa ottaa huomioon, että ne on puhdistettava jalkaporalla. Säästy monta pisaraa hikeä, jos jättää pois yhden liian pisanan vahaa.

Kirjalliset kysymykset olivat käytännön aiheista valittuja, eivätkä tieltävästi muodostuneet kenellekään erityisen vaikeiksi. Hyvä on osata ulkoa hammaslaboratoriosanasto ja olla selvillä tarveaineittemme kokoomuksista, metallien sulamispisteistä jne.

Arvostelu ja valvonta oli kolmen hammaslääkärin ja kolmen teknikon tehtävänä. He vuorottelivat niin, että yksi hammaslääkäri ja yksi teknikko olivat samanaikaisesti paikalla. Kaikissa sovitteluvaiheissa annettiin työstä väliarvostelu.

Kokelaitten kesken oli erittäin hyvä henki ja sopu. Pienissä pulmissa autettiin toista ja juotiin yhteistä Samarinia. Huumorin kannaltakin katseltiin asioita; sen lujin mestari oli Kotkasta.

Järjestelypuolen vaikeudet ymmärsi jokainen. Olimme tyytyväiset saadessamme suorittaa kokeemme niinkin hyvissä olosuhteissa kuin Ammattikoulussa oli.

On tietenkin helppoa näin vuoden päästä olla viisas ja jaella neuvoja. Toivottavaa kuitenkin olisi, että alkulauseessa esitetty tarkoitus edes osittain toteutuisi. Jännitystä tietysti täytyy olla, muttei niin paljon, että »proput» palaa Oppihan on käytävä loppuun ja eteenpäin on päästävä. Kokeet ovat yhtenä ponnahduslautana. Hyvän hypyn onnistumiseksi kilpailussa täytyy uimahyppääjänkin harjoitella. Sama lääke on parasta meidänkin alan kokelaalle. Muuten voi huomata hypänneensä liian korkealta.

Aikaa on vielä. Lykkyä tykö!

E r ä s

Avustus-kassa

Avustus-kassan jäsenmaksut on hyvä suorittaa ajoissa. Ei ole syytä laittaa maksukorttia laatikkoon ja ajatella: »Maksan sen tuonnempana!» Silloin se usein unohtuu.

Jäsenmaksunsa kolme kuukautta maksamatta ollut kassan jäsen on sääntöjen mukaan eronnut kassan jäsenyydestä. Huolehtikaapa siis maksut ajoissa, ettei myöhemmin tule ikäviä yllätyksiä!

Amerikoihin

Lehden toimituksen saatua tietää, että liittomme kunniajäsen Ernst Grönholm on kuumeisella kiireellä valmistellut lähtöä »rapakon taakse», kiirehdimme häntä haastattelemaan, ettemme joutuisi »lehdellä soittelemaan», vaikkakaan meillä ei ollut tietoa tarkemmasta lähdön hetkestä. Mitäpä siis muuta kuin suunnata matkansa asianomaista laboratoriota kohti ja samalla miettiä kysymyksiä.

Moni nuorempi lukija ei varmaankaan ole selvillä siitä, että hra Grönholm on jo aikaisemminkin ollut Yhdysvalloissa kokonaista kolme eri kertaa. Siksi päätimme esittää hänelle ensimmäisenä kysymyksenä: »Milloin olit aikaisemmin Amerikassa?»

— Oltuamme parisen vuotta naimisissa tutustuimme vaimoni kanssa konsuli Akseli Rauanheimoon, joka oli Betty-rouvansa kanssa muuttanut Porvooseen suorittamaan kirjallisia töitä. Erään kerran kahvikupin ääressä istuttaessa oli konsuli ikäänkuin mietiskellen sanonut: »Teillä, jotka olette nuoria ja vapaiden ammattien harjoittajia, olisi hyvät mahdollisuudet Amerikassa.» Tästä alkoi siemen itää ja muutamaa kuuukautta myöhemmin olimme jo hankkineet passit ja lunastaneet matkaliput. Viisumit saatiin heti. Kotimme pakkasimme huoneistomme yhteen huoneeseen ja loput huoneet vuokrasimme.

— Minkä takia lähditte?

— Olimme yksinkertaisesti kyllästyneet pikkukaupungin yksitoikkoisuuteen ja ajattelimme, että vaikkamme löytäisikään mitään kulta-

kimpaleita, olisi siellä meille kuitenkin paljon opittavaa. Heinäkuun 2 pnä 1921 matkamme alkoi. Aikomuksemme oli jäädä pariaksi vuodeksi, mutta kun tämän ajan loppuun kuluttua minulla oli vielä vuosijäljellä korkeakoulutukinnosta ja vaimoni oli tehnyt sopimuksia suomalaisten seuranäyttämöiden ohjaustoiminnasta, jäimme vielä puoleksitoista vuodeksi. Silloin meidän oli tultava Suomeen pelastamaan sitä, mitä meillä pelastettavissa oli. Täällä oli sillä aikaa joutunut eräitä pikkupankkeja vararikkoon, eikä meidän etujamme ollut kukaan valvomassa. Niin menivät opintorahani, sillä olin niiden turvin ajatellut jatkaa Dental Collegassa. Saman vuoden syksyllä palasimme takaisin New Yorkiin ja pari vuotta puskettiin töitä oikein olan takaa samalla opiskelemalla. V. 1936 kävin Yhdysvalloissa kolmannen kerran kuuukauden kestäväällä tutkimusmatkalla. Entiset muistot ovat rakkaita ja ne tulevat esille vuolaana virtana.

— Miten on nykyhetken tilanne? Viimeisestä matkastasi on kulu-
nut 18 vuotta ja jälleen on herännyt kaipuu päästä pilvenpiirtäjien
valtakuntaan. Mikä sai Sinut jälleen lähtemään sinne?

Tämä kysymys sai haastateltavan jo mietteliäämmäksi.

— Vaikea kysymys vastata. Tuo »sai»-sana viittaa menneeseen ja kuitenkin olen vielä täällä. Viisumin allekirjoituspäivästä ei ole annettu tarkkaa tietoa, vaikka matkaa varten onkin kehoitettu jo valmistautumaan. Jos kysymys tarkoittaa — kuten otaksun — matkan aiheuttaneiden syiden selville saamista, niin syyt on seuraavat:

Ensiksikin Amerikassa on minulla eräs laboratorion omistaja, jonka kanssa olen ollut luottamuksellisissa ystävyysuhteissa yli 30 vuotta. Hän pyysi minua työtoverikseen jo v. 1939, mutta silloin tuli sota. Kun sodan jälkeen saatiin yhteys USA:han, uudisti hän pyyntönsä, mutta minulla ei silloin ollut tilaisuutta lähtöön. V. 1951 katsoin tilanteen siinä määrin muuttuneen, että olisin valmis lähtemään ja niin ilmoitin itseni Amerikan konsulaatin odotuslistalle viisumin saamiseksi. Toiseksi tunnen suurta halua päästä perusteellisesti tutkimaan hammastekniikan nykyistä kehitystä yleensä sekä järjestely- ja opetustoiminnan muotoja.

Siis edelleenkin itsensä kehittäminen ja opetustoiminnan parantaminen ovat matkan päätekijät. Suomen hammasteknikot ovatkin runsain mitoin saaneet nauttia Ernst Grönholm'in opetuksesta ja sen pätevydestä. Niin oli asia hammasteknikkokoulussa ja niin on ollut nykyisin kurssienkin aikana. Mitä mahtaisi hammasteknikoiden ope-

tustoiminta tälläkin hetkellä olla, ellei häntä olisi ollut sitä kehittämässä ja nurkumatta asioita hoitamassa. Tämä ajatus aiheuttikin seuraavan kysymyksen:

— Miten kauan aiot tällä kertaa viipyä Amerikassa?

— Jaa. Tähän kysymykseen on miltei mahdotonta vastata, sillä oleskeluni riippuu kokonaan vallitsevista olosuhteista ja ne voivat, kuten tiedämme, muuttua hyvinkin nopeasti ja tehdä kaikki ennakkolaskelmat tyhjiksi, joten on parasta varautua kaikkiin mahdollisiin ehtoihin, kuten veikkauksessa sanotaan. Sanon kuitenkin, että kun nyt vihdoin pääsen matkalle, tuskin ennätän takaisin liiton vuosikokoukseen.

Mitäpä muuta siihen saattoikaan vastata, sillä tulevaisuudesta on vaikeata mitään tietää. Ikäväksemme vain totesimme, ettei hän ole keskuudessamme viettäessä ensi talvena liiton 30-vuotisjuhlaa. Tai — kukapa sen tietää. Onhan Suomesta suora lentoyhteys ja ehkäpä »hyvä ystävä valloissa» haluaisi samalla kertaa tutustua talviseen kotimaahamme.

Matkan oltua kovin lähellä olimme uteliaita kuulemaan perillä odottavista olosuhteista.

— Mitkä ovat suunnitelmasi Yhdysvalloissa?

Kasvoilla välähti aurinkoinen hymy ja pieni salaperäisyys kuvastui silmistä. Syystä kylläkin, koska tässä tapauksessa ei oltu tarvittu mitään erikoisia suunnitelmia.

— Perille saavuttuani menen suoraan työhön. Asunto on varattu työnantajani omassa talossa ja maaseudulla huvila viikonloppujen viettoa varten. Minua on pyydetty myös huolehtimaan siitä, että ajokorttini on kunnossa, sillä käytettävissäni on myös henkilöauto. (Vieläkö joku ihmettelee lähtöäni?)

Totta onkin, ettei sitä ihmetellä tarvitse, koska edessä tuntui olevan kaikkea, mitä voi toivoa.

Edellä kuulemamme perusteella meitä kiinnostikin kuulla hammasteknikoista sikäläisissä oloissa ja siksi tiedustelinkin häneltä:

— Voitko kertoa, minkälaiset olosuhteet hammasteknikoilla on Yhdysvalloissa?

— Nykyhetken olosuhteista minulla ei ole tarkkaa tietoa, mutta ehkäpä puolen vuoden kuluttua osaan jo vastata tähän kysymykseen. Aikaisemmista kokemuksistani voin kuitenkin mainita, että hammas-

lääkäreiden ja laboratorioiden välinen yhteistyö on paljon kiinteämpää ja henkilökohtaisempaa kuin Suomessa. Erikoislaatuissa tapauksissa pidetään ennen työn aloittamista aina neuvottelut ja alan uutuuksia tutkitaan yhdessä. Tällä tavalla karsiutuu jäykkä kaavamaisuus pois ja tilalle tulee henkilökohtainen työ, josta mm. tri Laitinen Yhdysvalloista jokin aika sitten sanomalehtibaastattelussa mainitsi. On ilmeistä, että tällainen yhteistoiminta helpottaa myös hammasteknikon työtä ja säästää hammaslääkärin monista harmillista erehdyksistä. Kuten sanoin, nyt en osaa sanoa paljoakaan, mutta kun jotakin olen tietooni saanut, aion pyytää puheenvuoron. Tähän ytimekkääseen ja paljon lupaavaan lauseeseen haastattelummekin päättyi.

Meidän tehtävänämme on toivottaa onnellista matkaa miehelle, joka on antanut ja luvannut myös jatkuvasti antaa ammattikunnallemme tavattoman paljon. Kiinnostuksella jäämmekin kuulumisia odottelemaan. Niitä voimme tämän lehden palstoilla lukijoillemme esittää ja toivomme, että hän muistaa lehteämme kuten kirjeenvaihtaja ainakin.

Lopuksi haluamme kiittää kaikesta saamastamme ja toivomme, että menestys jatkuisi uudessa maanosassa. Kiitokset vielä Sinulle Ernst ja onnellinen ja menestyksellinen olkoon tulevaisuutesi!

M. E l o m a a

Selvitykseksi seuraavalla sivulla olevaan ilmoitukseen haluamme selvennykseksi toistaa kirjelmän sanamuodon, joka oli lähetetty Liitolle ilmoituksena lahjoituksesta. »Että asetamme Liiton jäsenten käytettäväksi mk 50.000:— opintotarkoituksiin tai opintomatkaa varten seuraavin ehdoin: Hakijan tulee olla laillistettu, nuori, eteenpäinpyrkivä ja elämäntavoiltaan kunnollinen hammasteknikko. Ko. apurahaa voidaan tietenkin jakaa kahdessa erässä. Opintomatkalta palattuaan on saajan tehtävä selostus Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n jäsenille opintomatkaansa, saamistaan uusista ideoista ja näkemistään alansa uutuuksista. Henkilöt, jotka tulevat käsittelemään hakemukset, ovat Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:n puheenjohtaja Sulo Nurto, Hammaslaboratorioiden Yhdistys r.y:n puheenjohtaja ja johtaja Hannes Koskinen sekä allekirjoittaneesta liikkeestä johtaja Antero Hellemaa. Hakemuspaperit henkilötietoineen ja suosituksineen on jätettävä Hammas Oy:lle 1. 7. 54 mennessä.»

Arvoisat hammasteknikot

Olemme muistaneet Suomen Hammasteknikkojen Liitto r.y:tä sen täyttäessä 30 vuotta asettamalla 50.000:— markan opintorahan jaettavaksi joko yhdessä tai kahdessa erässä ansioituneille, nuorille hammasteknikoille. Hakemuspaperit osoitettava Hammass Oy:lle, Helsinki, Kalevankatu 3 heinäkuun 1 päivään 1954 mennessä.

HAMMAS Oy

Juttumme vielä voihkiessa synnytystuskissaan ei palkollisten kaipaamasta kesäajasta ole toistaiseksi tietoa, mutta tuo toistuva jokavuotinen ilmiö — kesäaika — on kylläkin jo käsillä ja yksi jos toinenkin on alkanut taputella talven aikana kasattua rahapatjaansa — tai tyynyään — kukin säätynsä mukaan sekä mieltää, minne suunnistautua loman viettoon. Kaikkiallahan nämä patjat eivät ole päässeet lihomeen yhtä pulleiksi, mutta lohduttautukoot ainakin ne, jotka ovat antaneet penninsä hyrrätä taivaan tuuliin, että sitä libavammathan ovat kokemukset.

Työnpaljoutta on kaikkialla taas keväällä ollut vallan hirmuisesti, riippuen tietysti, kenelle tätä kulloinkin kertoo ja johtuen kaikki ainoastaan siitä vaatimattomasta seikasta kuin työnlaadusta, jollaista monista ei muualla näe kuin itse kunkin hyppysistä lähteneenä.

Sen sijaan löytyy vielä tosi vaatimattomiakin alaltamme. Taisi olla jossakin tuolla Kymenlaakson suunnalla eräs työhuonetta pitävä, joka aikansa mietittyään työnvähyttä on kuulemma palkannut hampaattoman salapoliisin palvelukseensa ottamaan selkoa siitä, mihin ne työt oikein menevät. Menetelmän tuloksista ei valitettavasti ole tänne tarkempia tietoja tullut, mutta toivokaamme sen osoittautuvan niin tehokkaaksi, että naapurin on pakko hakeutua vaikkapa syvämetseen töitä pakoon. Toisille

emme voi suositella samaa keinoa hommien lisäämiseksi, vaan kehoittaisimme esim. ottamaan pään täyteen »äijää riskimpää» ja soittelemaan kilpailevan liikkeen nimissä asiakkaille. Kuitenkaan ei pidä ottaa liian suurta annosta — voi näet sattua niin, ettei muuta muista kuin oman nimensä.

Se siitä. Tuolla pohjoisissa kerrotaan juomaveden olevan perin kehoa ja ruostepitoista, joka raiskaa hampaistoa sekä kalvaa niihin ammottavia reikiä.

Vast'ikään mm. kiertele sanomalehdissä uutinen siellä päin ilmestyneestä ontelosta, jonka täytteeksi ei lehtitietojen mukaan kelvanne muut kuin 180 kpl alastomilla kuvilla varustettuja ruskehtavia valtion arvopapereita. Vaihtoehtona voidaan käyttää erään merkki-miehen kuvia, joita tiivistetyn paperilaudun ansiosta ei enempää tarvitse kuin 36 kpl.

Mikähän sitten mahtaa olla pohjimmaisena syynä tällaisten kolojen syntyyn? Tuskinpa se vesi siellä ylhäälläkään niin viheliäistä sakkaa on kuin puhutaan, koskapa noita koloja näyttää syntyvän täällä etelämpänäkin. Eri juttu tietenkin on, millä näin suuret paikat maksetaan ja pitävätkö pahvipaikat yleensä.

Toisen ammattikunnan pyrkimyksistähän ei monellakaan liene harhakuvitelmiä, sillä tarkoitus taitaa tosiaankin olla se, ettei meitä kittareita tulevaisuudessa tavattaisi kuin kahdenlaatuissa paikoissa — joko heidän omista »putiikeistaan» tai kärkejäkiviltä. Tämän ainakin ovat tulleet huomaamaan eräät uudet yrittäjät ja vanhatkin, joille »pimeitä puuhia» on suorastaan tarjottimella tyrkytetty.

Joka tapauksessa kenenkään ei pidä pilata kesäänsä alkamalla hautoa kallossaan näitä ikäviä ja murheellisia asioita, vaan suoristautua tutuksi käy-

Akryyli- ja kultatekniikka

(Jatk.)

Palataksemme vielä akryylin ominaisuuksiin tiedämme, että nyt on akryyli jo alkanut pitää värinsä ja on kovempaa kuin aikaisemmin. Oheisessa taulukossa on verrattuna kullan, amalgaman, posliinin ja akryylin eri ominaisuuksia.

Yleiskatsaustaulukko	kulta amalgama posliini akryyli			
1. Mekaaninen (Painetta vastustuskyky (Murtumista (Iskua (Kulumista vastaan	10	7	10	2
2. Kyky kestää lämmönvaihtelua	8	7	10	3
3. Kyky kestää kosteuden vaihtelua	10	10	10	3
4. Kyky olla johtamatta lämpöä	1	1	9	10
5. Kyky vastustaa kemiallisia vaikut.	10	9	10	3
6. Värin hampaankaltaisuus	0	0	10	10
7. Taipuisuus käsittelyssä	6	8	2	4
8. Pintakiillon kestävyys	8	5	10	4
9. Kyky olla ärsyttämättä kudoksia	8	7	10	10
10. Hajuttomuus ja mauttomuus	10	10	10	10

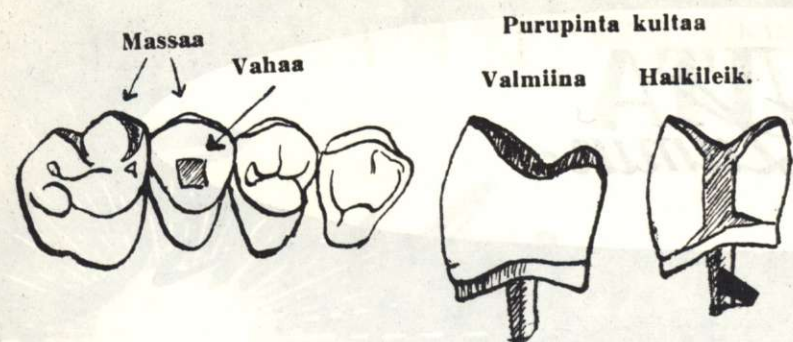
(5. = kestävyysraja käytännöllis-kliinilliseltä kannalta katsottuna.)

Nämä luvut perustuvat niihin tietoihin, mitä erikoiskirjallisuudessa on materiaalien ominaisuuksista. Ne eivät kuitenkaan voi olla ehdottoman oikeita, mutta antavat meille summittaisen arvostelun näiden materiaalien ominaisuuksista. Mitään yhteenlaskua ei taulukossa saa kuitenkaan suorittaa, koska eri ominaisuuksien keskinäisiä suhteita ei ole arvioitu. Jos tällainen suhteellisuus olisi otettu huomioon, olisi se voinut moninkertaistaa tietyt luvut. Akryylin osalta nämäkin tiedot ovat jo osittain vanhoja.

neestä linkkuveitsimäisestä asennostaan ja painua paita kainalossa toisten mukana luonnon helmaan keräämään uusia voimia kylmien aikojen varalle.

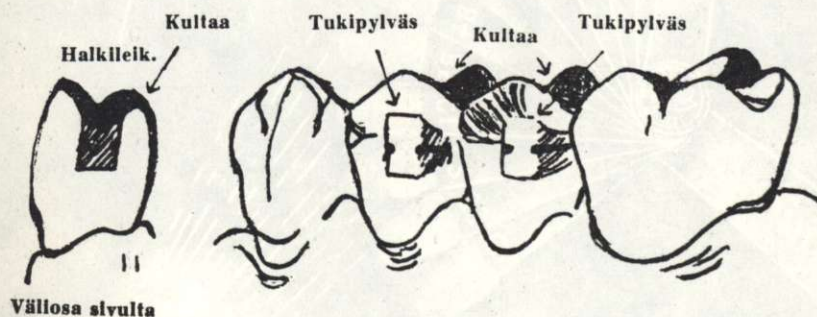
No niin! Jäämme vain odottelemaan sitä onnittelujen ja kirousten tulvaa

seuraavan johdosta, jonka nyt esitämme — nim. ajatuksen 5-päiväisestä työvii-
kosta — näin kesäisin — vaikkapa sit-
ten pidennetyn työpäivän kustannuksel-
la. Käyhän se muuallakin — miksi ei
meillä?

Kuva 1

Kuva 1. Tässä on esitettyä eräs akryylikruunu- valukapalla. Siinä on purupinta kultaa ja muu osa akryyliä. Tällaisessa tapauksessa on pyritty kullan vähentämiseen, mikä onkin eräs hyvä puoli. Työvaihe on yksinkertainen. Ensinnäkin vahataan valukapan keskelle pilarin muo-

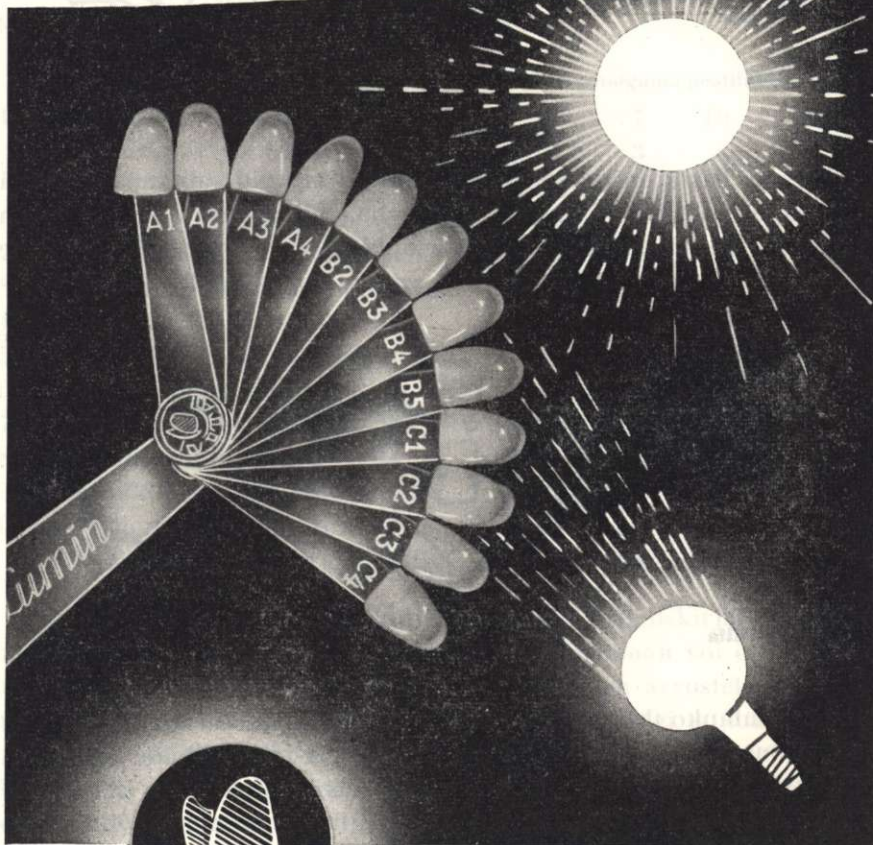

Kuva 2

toinen vahatanko (kts. kuva 1). Sitten laitetaan päälle valumassaa niin, että vahaus jää sen sisään. Kovettunut massa muovailaan purentaan sopivaksi ja otetaan huomioon kullalle jäävä tarpeellinen tila. Tämä tila täytetään vahalla ja muovataan lopulliseen muotoon. Laitetaan valukanavat ja upotetaan valukyvettiin. Valamisen jälkeen täytyy valuosan ja kapin kiinnittyminen varmistaa juotteella. Tällaista valettua purupintaa voidaan käyttää myös silloissa välihampaana. Ei kuitenkaan suuremmissa silloissa, koska silloin voi olla murtumisen ja katkeamisen vaara. Kuvassa 2 on esitettyä eräs tapa tehdä sillan väliosa. Se tehdään massaa apuna käyttäen, kuten edellä on selostettu.

U. K.

VITA
Lumin-

LAADULTAAN HUIPPUTASOA — HINNALTAAN HALPOJA

Valmistaja: VITA ZAHNFABRIK, Säkingen

Yksinmyyjä:

HASA OY. HAMMAS- JA SAIRASTARVIKE

P. 65 757 - Unionink. 24 - Helsinki

LUOTETTAVA KORJAUSAINE HAMMASPROTETTIKASSA

Simplex

SIMPLIFIED

»kylmänä» kovettava akryyliaine

Viiden vuoden ajan on SIMPLEX ollut luotettava nimi akryllikorjausaineiden joukossa. Mitättömin kustannuksin voidaan sillä suorittaa akryllikorjaukset ja -lisäykset. Koska se ei kaipaa keittämistä eikä puristusta, säästää se kallista aikaa. Se on vertaansa vailla värin

ja mittojen muuttumattomuudessa sekä lujuudessa. Se yhtyy kemiallisesti ilman muuta toisiin akryylliaineisiin. SIMPLEX toimitetaan norm. ja lab. pakkauksina vaal. pun., kirkkaana ja ruskeana.

DENTAL FILLINGS LIMITED - LONDON - N. 16, ENGLAND

Tekohampaat – luovaa taidetta

Taidenäyttely Galeria Molarklammer avaa tulevana päivänä salongeissaan Nonfigura-Kubisti-Imperialistisen taidehammasnäyttelyn. Huom! Eläviä sekä kuolleita teoksia.

Lainamme tähän amerikkalaisen D. S. S. hammaslääkäritaitelijan määritelmän hammaslääkäri-taiteilijasta ja hänen tehtävästään.

»Tekohampaitten teko on tosiaankin taidetta. Mutta vaativaa. Ensin täytyy olla lääkäri ja hammaslääkäri, sitten tiedemies ja psykologi, sitten taiteilija ja kaiken lisäksi on eläydyttävä potilaan persoonallisuuteen kuin vähintään näyttelijän.

(Hienoa! Ja sen jälkeen taideakatemia, valtion taidestipendit ja taidearvostelijat, keräilijät ym. asiaan kuuluvat. Voikohan näillä taide-teoksilla myös syödä ja monetkohan hampaat taidehammaslääkäri vuodessa valmistaa, sillä täytyyhän taideteoksella olla tietty kypsymis-aikansa.)

Jokainen ihminen on yksilö ja jokainen hammas on yksilö. Ei ole kahta samanlaista hammasta. Katso vain esim. etuhampaitasi. Siinä ne ovat vierekkäin. Samanlaisiahan nuo ovat hampaita kaikki. Ei, katso tarkemmin. Yksi on vinossa, toinen on suorassa ja yksi on suora ja toinen väärä. Ja mikä ero on värissä! Kaikki ovat vähän omaa väriään. Toinen kellertävämpi kuin toinen ja jolleivät ole, niin suussasi onkin tekohampaat, mutta huonot.

(Etevää, kun on lääkäri, hammaslääkäri, tiedemies ja psykologi, taiteilija, näyttelijä, niin ihmisen persoonallisuuteen tutustumalla voi päättää, mikä hammas potilaalla on ollut vino tai suora, missä tarvitaan kultapaikkaa ja minkä värinen kukin hammas on. Totisesti se on hammaslääkäriin taidetta oikein amerikkalaiseen malliin.)

Vaativimmat hammaslääkärit tekevätkin itse aina koko hampaat, teknikka käyttävät vain tusinatehtailijat. Potilas uskoo koko kasvojensa uudelleen rakentamisen hammaslääkäriinsä huoleksi. Lääkäri tutkii potilaan persoonallisuutta, entisiä hampaita, jos niitä on, luonetta, ruumiinrakennetta, ko potilasta ja pääsee vähitellen perille siitä, minkälaiset hampaat ovat potilaalle persoonalliset. Sitten lääkäri ryhtyy työhön. Leikkaa luuta, muodostaa, laatii, suunnittelee, valmistaa, asettaa, kokeilee, värjää ja viimeistelee ja potilas on tyytyväinen. (Onkohan laskunkin nähtyään?) Eräskin suoraan sanoen ruma nainen

Tutkimus jacket-kruunun ominaisuuksista

Dr. med. dent. H. Conod, Lugano.

(Jatkoa)

Alakulmahampaat.

Keskisulkeuma-asennossa alakulmahammas ei kosketa vastapuoltaan muuta kuin labiaalipidikettä. Siitä voisi helposti tehdä johtopäätöksen, että paineet, jotka siihen kohdistuvat ovat suunnaltaan etupäässä labio-linguaalisia. Kulutussärmien tutkiminen osoittaa kuitenkin, että siihen kohdistuu etupäässä vertikaalisia paineita, viistoon disto-mediaalisuunnassa, paljon suuremmissa määrin kuin labio-linguaalisuunnassa. Linguaali-olkapää on senvuoksi asennettava yhtä suurella huolella kuin labiaali-olkapää. On sopivaa varustaa parenta-reuna tasopinnalla, joka vastaa valmiin kulmahampaan kulutussärmää.

Alaetuhampaat.

Alaetuhampaisiin kohdistuu etupäässä viistoja paineita ylhäältä alas ja edestä taakse. On varustettava tapin leikkausreuna kohtisuoralla tasopinnalla näiden voimien suunnassa. Paine, jota tämä tasopinta ei ime itseensä jakautuu yhtä aikaa sekä labiaali-olkapäälle että

rakastui itseensä ja hampaisiinsa niin, että nykyään viihtyy hyvin peilin edessä.

(Tulihan sanottua, vai jäikö jokin seikka pois. Kittarit! Pankaa hampaanne naulaan ja ruvetkaa myymään taidehammasteosten jäljennöksiä. Sillä kun Suomen hammaslääkäri-taiteilijat alkavat itse valmistaa taidehampaita, ei teillä ole mitään tekemistä kansan hampaiden yksilöllisyyden kanssa — kuten ei nykyisenä tusina-aikakautenaan.)

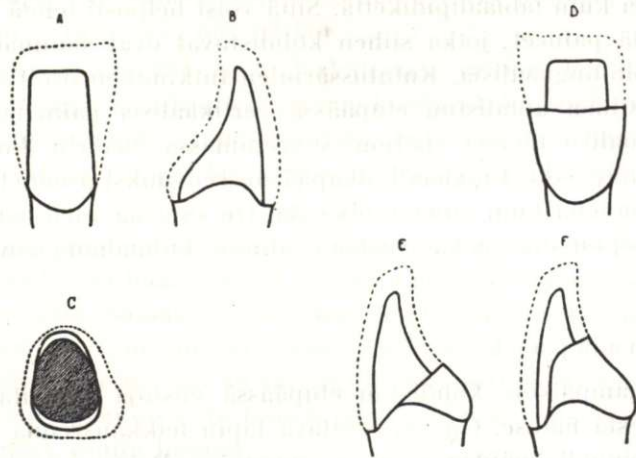
Kaikki tämä, paitsi sulkujen sisällä oleva, on sanottu Uudessa Suomessa 7. 5. 1954.

Tuoksahaa amerikkalaiselta bluffilta savolaisittain tarjoiltuna, arvele
v a n h a k i t t a r i.

linguaali-olkapäälle. Näiden olkapäitten pitää näinollen olla ehdottoman kohtisuoria pinnaltaan.

Näiden hampaiden välipinnat ovat usein hyvin koveria, mikä usein estää kaiken lateraalipintojen suojaamisen. Saamme näin isomman tapin. Jotta saisimme pinnan, joka parhaiten absorboisi linguaalisuuntaiset paineet, on joskus edullista ettei linguaali-olkapäätä lasketa aivan kaulaan asti.

Voidaan myös tehdä välituki, joka kulkee koveran alueen yläpuolelta (kuva 39 D ja F). Tämän valmisteen haitat ovat huono suoja hammasmätää vastaan ja liian pienten hankauspintojen syntyminen.

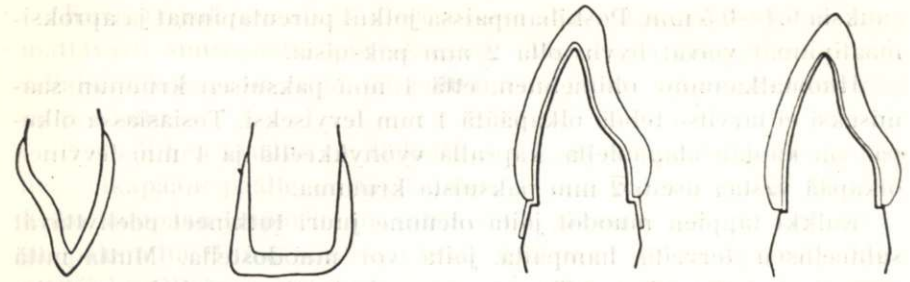
Kuva 39. Alaetuhammas.

A., B., C. Tavanomainen valmistus ilman hampaidenvälistä olkapäätä. E. Valmistus, joka muistuttaa edellistä, mutta jossa linguaali-olkapää on paremmin sijoitettu, jotta se ottaisi vastaan paineet, jotka kohdistuvat siihen alueeseen. D. ja F. Ympyrämuotoinen olkapää, joka kulkee koveran alueen yli.

Kruunut ilman olkapäätä (kuva 40.)

Toisinaan on tehtävä jакetteja ilman olkapäätä, esimerkiksi hyvin nuorille potilaille, joilla ydin on suuri ja kruunu suhteellisen lyhyt.

Nämä kruunut saadaan yhtä vahvoiksi kuin muutkin, sillä ne voidaan tehdä paljon ohuemmiksi, jolloin tukemattomat osat muodostuvat pienemmiksi ja porsiinilla on vähemmän paineita kestäväenä. Toisaalta ei ole viallisen olkapään riskiä, joka esittäisi luisun pinnan osaa (kuvat 40 B ja C.)

Kuva 40.

Kuva 41.

Kuva 40.

Jакetti ilman olkapäätä. Hyvät staattiset olosuhteet. Porsliinilla, joka on ohuempi kuin muissa kruunuissa, on pienempi tukematon alue. Ei ole vaaraa, että syntyisi horisontaalisia vastavoimia.

Kuva 41.

Vasemmalla matriisin kanssa. Oikealla ilman matriisia. Hammas laskeutuu olkapään päälle ja ohittaa sen vain matriisin paksuudelta. Pyöreä tila joka jää tyhjäksi on välttämätön sementin takia.

Elävät tapit.

Ylläolevan tutkielman tehtävänä on määrätä parhaat staattiset olosuhteet porsiinikruunuille. Esitettyjen sääntöjen tarkka huomiointi auttaa varmuudella välttämään kruunujen murtumiset. Voidaan kuitenkin kaikesta huolimatta, sovittaa liian leveitä olkapäitä, jolloin tappi tulee niin ohueksi, että se on vaarassa murtua. Lopputuloksen kannalta tapin murtuminen on vähintään yhtä vakava onnettomuus kuin kruunun murtuminen. Ytimen suojaaminen edellyttää myös hammasluun määrättyä paksuutta. Nämä eri näkökohdat on pyrittävä pitämään tasapainossa.

Mikä sitten on käytännössä sopiva suhde kruunun ja tapin paksuuden välillä? Ohut hyvin asennettu kruunu on yhtä vahva kuin paksukin. Olisi siis edullista kokonaisuuden kannalta tehdä kruunu mahdollisimman ohueksi, jotta tapille jäisi suurin mahdollinen vastustuskyky.

Kokemus osoittaa, että hyvin ohuet kruunut halkeavat helposti asennettaessa, liian sementin synnyttäessä kovan paineen päästäkseen pois. Ei pidä mennä alle 0.8 mm. tärkeimpien pintojen ollessa kysymyksessä. Mitä tulee yläetuhampaisiin tuntuvat paksuudet 0.8—1.2 mm. labiaali-pinnalle ja 1.5 mm. palatinaali-pinnalle erinomaisilta. Pienemmille hampaille esim. alaeuhampaille voidaan suositella pak-

suuksia 0.4—0.5 mm. Poskihampaissa jotkut purentapinnat ja aproksi-maalipinnat voivat hyvin olla 2 mm paksuisia.

Huomatkaamme ohimennen, että 1 mm paksuisen kruunun saamiseen ei tarvitse tehdä olkapäätä 1 mm levyiseksi. Tosiasiassa olkapää on kaulan alapuolella, kapealla vyöhykkeellä ja 1 mm levyinen olkapää vastaa usein 2 mm paksuista kruunua.

Kaikki tappien muodot joita olemme juuri tutkineet edellyttävät suhteellisen terveitä hampaita, joita voi muodostella. Mutta mitä näemme todellisuudessa? Teemme usein jackettikruunuja hampaisiin, jotka ovat sairauksien tai hammasmädän pahoin vahingoittamia. Etuhampaiden läheisyydessä hammasmätä vahingoittaa usein hammasluuta enemmän kuin olisi toivottavaa, jos halutaan saada leveä tappi. Tässä tapauksessa meidän on korvattava osa tappea satulaupotuksilla, jotka sitten päällystetään porsliinilla, mutta tarjoavat sille tarpeellisen tuen.

Keinotekoiset tapit.

Toisiin kuolleisiin hampaisiin on valmistettava kokonaan metallitappi. Periaatteessa on sopivaa antaa niiden kruunu-osalle täsmälleen sama muoto kuin elävien hampaiden tapeille. Ne ovat osoittautuneet täysin kestäviksi ja niillä on eläviin tappeihin nähden se etu, että niillä on pienempi kokoonpuristuvaisuus.

Tällaisten tappien kiinnittäminen juureen muodostaa aiheen toiselle tutkimukselle.

Matriisit.

Olemme tässä tutkielmassa päättäneet käsitellä ainoastaan puhtaasti mekaanisia kysymyksiä, jättäen syrjään kaiken mikä koskee valmistustekniikkaa. Katsomme kuitenkin hyödylliseksi tässä yhteydessä sanoa muutaman sanan matriisien paksuudesta, sillä matriisista viime kädessä riippuu hyvä sijoittuminen juuren päälle. Porsliinin täydellinen sopeutuminen olkapäitten päälle on välttämätöntä, ei ainoastaan ehkäisevältä kannalta vaan myös mekaaniselta kannalta. Kaikki esityksemme edellyttävät tämän vaatimuksen täytetyksi.

Onko parempi tehdä matriisit hyvin hienosta metallista, esim. 0.01 mm, vai ottaa hieman paksummat lehdet 0.02—0.25 mm?

Muokkaamisen ja polttamisen kannalta käytännössä on paksumpi matriisi ehdottomasti edullisempi, mutta jotkut pelkäävät, että hyvä sijoittuminen kärsii siitä.

Kuva 41 valaisee meitä tässä asiassa (matriisin paksuutta on huomattavasti suurennettu piirroksessa). Kuvassa A näemme kruunun sellaisena kuin se on viimeisen polttamisen jälkeen. Kuvassa B matriisi on poistettu.

A:sta B:hen kruunu on laskettu matriisin paksuudelta. Sijoittuminen olkapään päälle on täydellinen olkoon paksuus mikä tahansa. Koko hampaan ympärillä on välttämätön jäännös, joka vastaa matriisin paksuutta. Tämä puute on 0.01—0.02 mm, jos käytämme paksua matriisia. Ollaksemme täysin oikeaoppisia on yhtä hyvin korjattava kruunu, jossa liika on 0.01 mm kuin jos se on 0.2 mm. Ohuella matriisilla on näinollen vain kuviteltu etu. Jos ajatellaan, että useimmat meistä asettavat 0.2—0.25 mm paksuisen kultakruunun kohoavasti tapin päälle, täysin onnellisina, koska röntgenvalokuvaus ei paljasta sitä, mikä jää ulkopuolelle. Ollaan epätietoisia metodista, joka sallisi asentaa porsliinikruunun sadasosamillimetrin tarkkuudella.

Kun kruunu laskeutuu A:sta B:hen se nojaa täsmälleen olkapäälle ja tapin harjaan, mutta näiden ympärille jää tyhjiö. Tämä tyhjiö on välttämätön, jotta liika sementti voi poistua asettamisen aikana. Joillakin puolittain läpikuultavilla sementeillä on melko suuret jyvät ja tyhjiön on oltava ehdottomasti suurempi kuin suurin sementinjyvänen.

Tämä väli on hyvin hyödyllinen myös esteettiseltä kannalta, sillä silloin sementti voi peittää tehokkaasti tapin värin, jos se on liian tumma.

(Jatkuu.)

»Kuulehan Woldemar», sanoi rouva Lumparoinen eräänä iltana haaveellisena miehelleen, kun he jo olivat asettuneet makuulle. »Muis-tatko, kuinka olit ennen romanttinen ja intohimoinen?»

»Äh — anna olla», mumisi herra Lumparoinen. »Koetetaan nyt nukkua, minulla on rankka päivä huomenna toimistossa.»

»... kuinka sinä olitkaan kiihkeä, Woldemar», jatkoi rouva Lumparoinen haaveellisesti. »Muistatko, kuinka purit minua huuliin, poskeen, kaulaan...»

»Siitähän on jo kaksikymmentä vuotta», sanoi herra Lumparoinen väsyneenä. »Sellainen kuuluu kuherruskuukauteen.»

»Mutta joka tapauksessa, Woldemar...»

»No niin, no — ojennahan hampaani sieltä vesilasista...»

Järkiperäistä laboratorionpitoa

Dental laboratory Review'n artikkelista vapaasti mukailut M. Närö.

Ne henkilöt, joilla on laboratorionpidosta pitkäaikaiset kokemukset, ovat hyvin selvillä tulevasta toiminnasta tehtävien tarkkojen laskelmien välttämättömyydestä oman laboratorion perustamista suunniteltaessa, jotta hyvä tulos voitaisi saavuttaa. Olemme kaikki enemmän tai vähemmän tapojemme orjia, ja tavat voivat olla joko hyviä tai huonoja.

Siksi onkin syytä kysyä: »Oletteko loppuun ajatelleet toimintanne työsuunnitelman?» Lab. omistajat ovat hyvin harvoja poikkeuksia lukuunottamatta aloittaneet uransa hammasteknikkoina. Se, joka on taitava ja valpas, ja jolla on työn arvostelukykä, pitää pian oman laboratorion perustamista mahdollisena. Monet taitavimmista tekniikoista saavat kiittää hammaslääkärinä siitä, että ovat niin kriittisiä työssään. Silloin kun on työtä kylliksi pitämään yhden miehen jatkuvasti työssä, saattaa käydä niin, että teknikko alkaa laskea tekiensä proteesien lukua ja sitä vastaavaa rahamäärää. Useimmat nykyisistä lab. omistajista ovat luultavasti tehneet siten ja päättäneet itse perustaa lab:n.

Yleensä pitää lab:ta yksi tai useampi kyvykäs teknikko, jotka ovat pitäneet itseään kylliksi taitavina, kyetäkseen perustamaan oman lab:n. Tämä onkin hyvin usein ollut lab. perustettaessa ainoa suunnitelma. Teknikko ajattelee vain työn saamista ja sen suorittamista. Muinaiset työmenetelmät kelpaavat vielä tänäänkin, ja ennenkuin tästä ajattelemattomuudesta on päästy eroon, on lab:n tason kohottamisella pienet mahdollisuudet. Se, joka perustaa yrityksen tietämättä miten edistyy, ei auta itseään eikä muita.

Äskenperustetun lab:n omistajalta tuskin riittää työajastaan menetelmien ajattelemiseen ja suunnittelemiseen aikaa voidakseen viedä yritystään eteenpäin, ja tulos on se, että työ määrää häntä sensijaan, että hän määräisi työtä. Hän luulee esim. että kaikki työt maksetaan käteisellä, mutta huomaa pian olevansa pakotettu myöntämään luottoa. Jokaisen on huomioitava, että lab:n pito on melkoinen liikeyritys, ja että sitä pitää myös sellaisena hoitaa. Ilman kunnon suunnitelmaa osoittautuu pian mahdottomaksi hankkia perheen elatukseen tarvittavia välttämättömiä tuloja.

Laboratorion menestyksellinen pitäminen vaatii enemmän kuin teknillisen taidon. Monet parhaimmista tekniikoista tulisivat epäonnistumaan liikemiehinä tai laboratorion johtajina. Toiselta puolen on moni menestyvimmistä lab. omistajista myös taitavia tekniikkoja. Jotta voitaisiin todella menestyksellisesti hoitaa laboratoriota, vaaditaan teknillisen taitavuuden ja hyvän liikemiesjärjen yhdistelmää.

Laskelmissa on otettava huomioon myös lab:n sijainti. Se voi määrätyissä tapauksissa merkitä paljon, toisissa ei mitään. Lab:t, jotka saavat työnsä kaupungista ja sen ympäristöstä, työskentelevät toisenlaisissa olosuhteissa kuin ne, jotka tekevät työtä saman talon hammaslääkäreille.

Pienen lab:n on huomioitava tilapäiset työt, kuten töitten vastaanottaminen, puhelimen hoitaminen, asiakkaitten vastaanottaminen, laskujen kirjoittaminen ja niitten maksamisen tarkistaminen, koska nämä työt pienemmässä lab:ssa eivät anna täyttä työtä yhdelle henkilölle, vaan lab. omistajan tai luotettavimman teknikon on otettava niihin menevä aika omasta tuottavasta työajastaan.

Joskus pari tekniikkaa sopii yhteisen yrityksen perustamisesta ja voiton jakamisesta tasan. Toinen on proteesiteknikko, toinen valuspesialisti. Yritys menee aluksi hyvin, he ansaitsevat rahaa ja kukin ottaa oman osansa. Äkkiä pieneneekin toisen työmäärä ja sen haaran harjoittaja on ilman työtä joitakin aikoja. Sopimuksen mukaan hän vaatii kuitenkin puolet voitosta. Silloin kysyy toinen: »Miksi minun täytyy tehdä enin osa työstä ja ansaita siitä suhteellisesti vähemmän?» Tämä on vain yksi monista tilanteista, jotka voivat aiheuttaa kahnauksia kumppanusten kesken. Jos vain halutaan, ennen kuin lab. on perustettu, yhdessä pohtia tilanteita, joihin saatetaan joutua, pitäisi useimpien pulmien ratketa melko yksinkertaisesti. Tällöin tulee myös sopia siitä, miten lab:ta hoidetaan »ulospäin», tulee sopia suhtautumistavasta asiakkaisiin, keille ja miten luottoa voidaan antaa ja miten pitkälle.

Hinnat, jotka ovat melkoisen vaihtelevia, ovat aina olleet pulmakysymyksiä lab. omistajille. Todellisuudessa ei ensi luokan työtä tekevän teknikon tarvitse pelätä hintojen nostamista. On olemassa melko paljon taitavia hammaslääkäreitä, joskaan heitä ei aina ole helppo tavoittaa, jotka ennen kaikkea haluavat saada laatutyötä ja hyvän palvelun, ja jotka myös ovat halukkaita siitä maksamaan. Se, joka harjoittaa ammattiaan liian halvoin hinnoin on väärillä urilla.

Alhaiset hinnat merkitsevät tavallisesti anteeksipyyntöä huonon työn tai palvelun takia. Alhaisia hintoja pitävän täytyy jouduttaa työtahtia ja sulkea silmänsä valmista työtä tarkasteltaessa, ja sillä tavoin tehty työ koituu haitaksi sekä laboratorioille että hammaslääkärille.

Lab:n täytyy voida varata aikaa kyetäkseen suorittamaan ensiluokkaisen työn, josta voi olla ylpeä ja josta myös voi saada kunnan maksun. Tulkoon sitten tunnetuksi korkeista hinnoistaan, mutta samalla myös ensiluokkaisesti suoritetuista töistään. Lab. voittaa siitä aikaa myöten. Työ on sen arvoinen, miksi sen itse arvioi.

Aina voi verrata työtään ja hintojaan toisten vastaaviin, ja mikäli silloin huomaa kykenevänsä tarjoamaan parempaa työtä ja palvelua kuin toiset, voi tavaran myydä arvoaan vastaavasta hinnasta. Mikäli huomaa jonkun määrätyn työn valmistuskustannusten nousevan myyntihintaa korkeammiksi, tulee tämän myyntihintaa nostaa. Jos kannattamattomien töitten määrä paisuu liian suureksi ei edullisen työn vastaanottamiseen jää tilaisuutta.

Lab. omistajan on aina syytä seurata tarkoin seudun hammaslääkäreiden lukumäärää, minkälaisia töitä he etupäässä tekevät, minkälaisia kilpailijoita on, ja miten monta hammaslääkärää kykenee palvelemaan.

Sitten tulee kysymys tavasta, millä saavuttaa parhaat suhteet, miten paljon kykenee saavuttamaan henkilökohtaisella yhteydellä, painetuin mainoksin tai tilapäisin töin tehdäkseen itsensä tunnetuksi.

On hyvä asettaa jokin tavoite ja säännöllisesti tarkistaa käykö kaikki suunnitelmien mukaan, vai onko syytä muuttuneiden olosuhteitten takia muuttaa niitä.

On aivan hyljättävä tapa ajatella, että kyllä kaikki suttaantuu ilman tässä selitettyä suunnitelmaa. Jos niin ajatellaan, pelataan uhkapeiliä, panoksina asiakkaat. Se, jolla on jotakin myytävää tehköön sen tiettäväksi, sillä aina on joku toinen samalla asialla, ja sisukkain vetää pisimmän korren.

Mikä lienee syynä hammaslääkärin päätökseen valita toinen laboratorio? Mitä minä voin tehdä, jotta saisin hänet asiakkaakseni? Mitä voin tehdä kyetäkseni pitämään nykyiset asiakkaani? Nämä ovat niitä kysymyksiä, jotka lab. omistajan aina tulee itselleen asettaa. Hänen täytyy olla valppaana ja vastaanottaa jokainen asiakas vielä ystävällisemmin kuin hänen kilpailijansa sen tekee.

(Jatkuu.)

Olemme saaneet pienen lähetyksen

tunnettuja, ensiluokkaisia, säädettävällä jalkavastuksella varustettuja saks. KAVO - yleisvirtariippumootoreita. Huom! Erilaisia jalkavastuksia myöskin saatavissa.

HAMMASVÄLINE OY

Arv. Hammasteknikot!

Hammaskultaa

työssä tarvitsemassanne muodossa
saatte valmiina meiltä.

Liikkeemme pitkäaikainen kokemus,
nykyaikaiset varusteet ja ammattitai-
toinen henkilökunta takaa tuottei-
temme laadun.

Kultaseppä

WESTERBACK OY

Helsinki, Eerikinkatu 7

Puh. 61 625

Saapunut

- ★ Pallacast metallia, kaikissa muodoissa
- ★ Erilaisia akrylliaineita
- ★ Akryllikorjausaineita
- ★ Hampaita (etu- ja diatorisia)
- ★ Hiomakoneita
- ★ Akryllikeittimiä (täysiautomaattisia)
- ★ Tanskalaista kovaa kipsiä
- ★ Sterling ja Gray (amerikkalainen) upotusmassoja
- ★ Stentsejä
- ★ Jäljennöstahnoja
- ★ Vahoja
- ★ Kaaviolevyjä

VASTIKÄÄN SAAPUNUT:

m.m. Christobalite valumassaa,
tarkkuusvalutöitä varten.

OY DENTALDEPOT AB

perustettu 1900

Tiedättekö

— että Helsingin Yliopiston hammasklinikka nykyään on täysin sähköistetty. Siellä pyörii aamusta iltaan paitsi 120 kpl. STERLING hammaslääkärinporakonetta suuri määrä EMDA merkkisiä hiomakoneita sekä kolmisenkymmentä pienempää OPTIK merkkisiä saksalaisia hiomakoneita jalkavastuksella.

Huolimatta siitä harvinaisen suuresta rasiituksesta jonka alaisina koneet ovat klinikalla ovat nämä osoittautuneet erikoisen kestäviksi ja varmoiksi.

Suosittellemme näitä mitä lämpimimmin.
Vielä muutamia kappaleita varastossa.

OY DENTALDEPOT AB

perustettu 1900